

Predmet: Filozofia práva**Vyučujúci:** Mgr. Richard Šťahel, PhD.**Forma ukončenia:** Skúška**Podmienky na udelenie kreditov:** aktívna účasť na seminároch, prezentácia jedného z textov povinnej literatúry, ktorý bude následne spracovaný vo forme seminárnej práce, úspešné zvládnutie záverečného testu a ústnej skúšky. Na absolvovanie predmetu je potrebné získať minimálne 70 bodov. Z testu je potrebné získať minimálne 10 bodov, až potom bude možné prihlásiť sa na ústnu skúšku.

Predmetom prezentácie bude interpretácia diela uvedených v zozname povinnej literatúry.

Seminárna práca bude zameraná na jednu z tém zo zoznamu seminárnych prác. Bude vypracovaná v rozsahu 6 – 8 strán (max. 16 500 znakov vrátane medzier) s použitím minimálne piatich relevantných zdrojov z čoho minimálne jeden zdroj musí byť primárny.

Seminárna práca musí mať titulný list s hodnotiacou tabuľkou (viď web katedry). Seminárnu prácu je potrebné odovzdať najneskôr v poslednom týždni semestra.

Účasť na seminároch	12 bodov
Aktivita na seminároch	12 bodov
Prezentácia	14 bodov
Test	20 bodov
Seminárna práca	40 bodov

Hodnotenie seminárnej práce pozostáva z týchto kritérií:

Štruktúra a logické usporiadanie	6 bodov
Štylistická a gramatická úroveň	6 bodov
Odborný štýl a terminológia	8 bodov
Správnosť používania literatúry	10 bodov
Vlastné hodnotiace postoje	10 bodov

Obsah ústnej skúšky:

1. otázka zameraná na jednu z odprednášaných tém (viď zoznam prednášaných tém),
2. otázka zameraná na jedno z prečítaných diel uvedených v zozname odporúčanej literatúry (podľa vlastného výberu),
3. otázka zameraná na jedno z diel uvedených v zozname povinnej literatúry.

Témy prednášok:

1. Predmet a pojem filozofie práva.
2. Štát a právo.
3. Právo a spravodlivosť.
4. Právo a morálka.
5. Teórie prirodzeného práva.
6. Teórie pozitívneho práva.
7. Teórie konštitucionalizmu.
8. Teórie spoločenskej zmluvy.
9. Teórie deľby moci.
10. Historicko-právne teórie.
11. Sociologické teórie práva.
12. Teórie právneho štátu.

Povinná literatúra:

1. **Aristoteles:** *Etika Nikomachova*. Bratislava : Kalligram, 2011, V. kniha (s. 130-159)
2. **Hobbes, T.:** *Leviathan*. Bratislava : Kalligram, 2011, s. 161-221
3. **Locke, J.:** *Druhé pojednání o vládě*. Praha : Svoboda, 1992, s. 30-33, 74-85, 102-124
4. **Montesquieu, Ch. L.:** *Duch zákonov*. Bratislava: Tatran, 1989, s. 113-129, 205-212
5. **Rousseau, J. J.:** *Spoločenská zmluva*. Bratislava : Kalligram, 2010, s. 27-78
6. **Kant, I.:** *Základy metafyziky mravov*. Bratislava: Kalligram, 2004, s. 78-86
7. **Hegel, G. W. F.:** *Základy filozofie práva*. Praha: Academia, 1992, s. 33-69, 281-284
8. **Mill, J. S.:** *O slobode*. Bratislava: IRIS, 1995, s. 9-20, 70-86
9. **Jellinek, G.:** *Všeobecná štátoveda*. In: Valent, T.; Chovancová, J. a kol.: *Texty z dejín právnej filozofie*. Bratislava: Vydavateľské Oddelenie PRAF UK, 2006, s. 181-187
10. **Kelsen, H.:** *Ryzí nauka právni. Metoda a základní pojmy*. In: Valent, T.; Chovancová, J. a kol.: *Texty z dejín právnej filozofie*. Bratislava: Vydavateľské Oddelenie PRAF UK, 2006, s. 218-225
11. **Hart, H. L. A.:** *Pojem práva*. Praha: Prostor, 2004, s. 185-209
12. **Rawls, J.:** *Teorie spravodlnosti*. Praha: Victoria Publishing, 1995, s. 17-27, 45-50

Odporúčaná literatúra:

- Alexy, R.:** *Pojem a platnosť práva*. Bratislava: Kalligram, 2009
- Aristoteles:** *Athénská ústava*. Praha: ARISTA a BASET, 2004.
- Bastiat, F.:** *O zákonoch*. Bratislava: Kalligram, 2002.
- Beccaria, C.:** *O zločinoch a trestoch*. Bratislava: Kalligram, 2009.
- Buchanan, J. M.:** *Hranice slobody. Medzi anarchiou a Leviatanom*. Bratislava: Archa, 1996.
- Burke, E.:** *Úvahy o revoluci ve Francii*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1997.
- Cardozo, B. N.:** *Podstata súdneho procesu*. Bratislava: Kalligram, 2011.
- Cicero, M. T.:** *O povinnostech*. Praha: Svoboda, 1970.
- Dahrendorf, R.:** *Moderný sociálny konflikt. Esej o politike slobody*. Bratislava: Archa, 1991.
- Derrida, J.:** *Síla zákona*. Praha: OIKOYMENH, 2002.
- Dworkin, R. M.:** *Když se práva berou vážně*. Praha: OIKOYMENH, 2001.
- Dworkin, R. M.:** *Ríša práva*. Bratislava: Kalligram, 2014.
- Fuller, L. L.:** *Morálka práva*. Praha: OIKOYMENH, 1998.
- Hamilton, A. – Madison, J. – Jay, J.:** *Listy federalistov*. Bratislava: Kalligram, 2002.
- Hart, H. L. A.:** *Právo, sloboda a morálka*. Bratislava: Kalligram, 2003.
- Hayek, F. A.:** *Cesta do otroctví*. Praha: Academia, 1990.
- Hayek, F. A.:** *Právo, zákonodárství a svoboda (Nový výklad liberálních principů spravodlnosti a politické ekonomie)*. Praha: Academia, 1998.
- Holländer, P.:** *Filipika proti redukcionizmu*. Bratislava: Kalligram, 2009.
- Chrysippos:** *Právo a zákon*. In: *Zlomky starých stoikov*. Bratislava: Pravda, 1984, s. 343-354
- Ihering, R. von.:** *Boj za právo*. Bratislava: Kalligram, 2009.
- Kant, I.:** *K večnému mieru*. Bratislava: Archa, 1996.
- Leoni, B.:** *Právo a svoboda*. Praha: Liberální institut, 2007.
- Michelman, F. I. – Ferrara, A.:** *Polemika o ústavě*. Praha: Filosofia, 2006.
- Mill, J. S.:** *Úvahy o zastupiteľskej vláde*. In: *Logika liberalizmu*. Bratislava: Kalligram, 2005.
- Paine, T.:** *Práva človeka. Odpoveď na útok pána Burka proti Francúzskej revolúcii*. Bratislava: Osveta, 1959.
- Platon:** *Ústava*. Bratislava: Pravda, 1980.
- Platon:** *Zákony*. In: *Dialógy III*. Bratislava: Tatran, 1990, s. 187-582.
- Příbáň, J.:** *Suverenita, právo a legitimita*. Praha: Karolinum, 1997.

Příbáň, J.: *Hranice práva a tolerance*. Praha: SLON, 1997.
Příbáň, J.: *Právo a politika konverzáce*. Praha: G plus G, 2001.
Příbáň, J.: *Právní symbolismus. O právu, času a evropské identitě*. Praha: Filosofia, 2007.
Radbruch, G.: *O napětí a účelu v právu*. Praha: Wolters Kluwer, 2012.
Rawls, J.: *Spravodlivost' ako férovosť*. Bratislava: Kalligram, 2007.
Rawls, J.: *Právo národov*. Bratislava: Kalligram, 2013.
Sv. Augustín: *Boží štát I. a II.* Trnava-Bratislava: Spolok sv. Vojtecha-LÚČ, 2005.
Sv. Tomáš Akvinský: *O kráľovstve*. In: *Filozofia* č. 1/2007 s. 57- 68 a *Filozofia* č. 2/2007, s. 142-163.
Tocqueville, A. de.: *O demokracii v Amerike*. Bratislava: Kalligram, 2005.
Weinberger, O.: *Inštitucionalizmus. Nová teória konania, práva a demokracie*. Bratislava: Kalligram, 2010.

Odporúčaná sekundárna literatúra:

Bárány, E.: *Moc a právo*. Bratislava : Veda, 1997.
Beňa, J.: *Pramene k dejinám práva. Starovek*. Bratislava: Vydavateľské Oddelenie PRAF UK, 2006.
Berlin, I.; Rawls, J.; Nozick, R.; MacIntyre, A.; Dworkin, R.; Rorty, R.: *O slobode a spravodlivosti. Liberalizmus dnes*. Bratislava: Archa, 1993.
Blaha, L.: *Sociálna spravodlivosť a identita*. Bratislava: Ústav politických vied SAV, 2006.
Bröstl, A.: *Právny štát*. Košice: 1995.
Bröstl, A.: *Frontisterion alebo Búdky pre vzletné myšlienky (o štáte a práve)*. Bratislava: Kalligram, 2009.
Buraj, I. a kol.: *Sociálna filozofia. Vybrané kapitoly a texty*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1993.
Drgonec, J.: *Právne kultúry Ázie a Afriky*. Bratislava: VEDA, 1991.
Ďuriač, M.: *Filozofia práva a teória štátu a práva*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2001.
Holländer, P.: *Filosofie práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006.
Komárková, B.: *Původ a význam lidských práv*. Praha: SPN, 1990.
Krsková, A.: *Štát a právo v európskom myslení*. Bratislava: IURA EDITION, 2002.
Kubů, L. a kol.: *Dějiny právní filozofie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003.
Novosád, F. – Smreková, D. (eds.): *Dejiny sociálneho a politického myslenia*. Bratislava: Kalligram, 2013.
Ottová, E.: *Teória práva*. Šamorín: Heuréka, 2006.
Posluch, M. – Cibulka, L.: *Štátne právo Slovenskej republiky*. Šamorín: Heuréka, 2006.
Sivák, F.: *Pramene a dokumenty k dejinám štátu a práva na území ČSFR I a II*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1992.
Štefanovič a kol.: *Svetové právne systémy*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1992.
Tomsa, B.: *Kapitoly z dejin filozofie práva a štátu*. Praha: Karolinum, 2005.